

اسلام و مسلمانان در هندوستان

فقر در هند بیداد میکند

سیری درخاور دور

تازه وارد بان نخستین نگاه کنجکاو خویش
در زوایای روزمره زندگی مردم هند ،
پیش از هر چیز ، فقر را در پایتخت این
کشور بهتاور و پر جمعیت لمس میکند .

ساختمانهای شبه ویرانه دو طرف
خیابان فرودگاه ، مردم پابرنه ای که از
هر سو با دهانهای باز ، تازه واردها را با
چشمهایشان دنبال میکنند ، تاکسیهای سیاه
قراضه ، اتوبوسهای کهنه ، اتومبیلهای
شخصی ارزان قیمت ، گاریهای به اسب
بسته و بسیاری چیزهای دیگر همه و همه
نمایانگر فقر مردم هندوستان اند .

این وضع دهلی نو پایتخت کنونی هند
است « دهلی قدیمی » که به « دهلی نو »
متصل است خیلی بیشتر از دهلی نو ناداری
مردم را به رخ میکشد .

« آگرا » که ۲۰۰ کیلومتر تادلهلی نو
فاصله دارد و بناهای بزرگ و پر شکوهی
چون « تاج محل » و « سکندره » را در خود
جای داده است نادارانی اهالی خود را با
فریاد به گوشها فرو میکند .

در خیابانهای این شهرها مغازه دارها
بسیار سمج اند . تا چیزی به آدم ن فروشند
دست بردار نیستند .

کودکان قد ونیم قد بالاسهای پاره پاره
و صورت های خشکیده و لبهای ترك خورده
و گردنهای کج ، دست بسوی تودرازمی کنند
و تا چیزی به آنها ندهی رهايت نمی کنند
در دهلی نو به یکن از آنها چیزی دادم .
دیگری بدنبالم راه افتاد . مخصوصا به
او چیزی ندادم تا ببینم چقدر دنبالم می آید .
حدود يك کیلومتر با من آمد ، وقتی دید

چیزی به او نیدهم چند بار خم شد و دستهایش را به پایم کشید و بر سر و صورت خودش گذاشت - ، آنقدر دلم بحال او سوخت که خودم را ملامت کردم و در حالیکه مطمئن بودم رهایم نمیکنند چیزی هم به او دادم .

وقتی تاکسیها، پشت چراغ قرمز چهار راهامایابستند، بچه گداها مسافرتین خارجی را دور میکنند. مگر چراغ سبز نجاتشان دهد والا چاره ای جز تسلیم ندارند . اینها همه در دهلی و دهلی نو اتفاق میافتد .

در عین حال در کنار آدمهای زنده پوش و نادار گانی رامیتوان دید که مثل «اوناسیس» لباس می-پوشند و مثل شیوخ عرب خوش میگذرانند.

و در کنار ساختمانهای زوار در رفته و نیمه ویران ، **تک و توك** کاخهای سرخ و سفید هم می شود دید ، پدر بیعدالتی اقتصادی بسوزد که هر جا میروی هست و گویا قصد ندارد بچه های آدم و حوا را رها کند !

کنجکاوای دزدوایای مردم هند مردمی که در فقر و ناداری بسر میبرند ، در آرزوی چه چیزی میتوانند باشند ، بول و دیگر هیچ . از يك « سیک » که

شماره مسلسل ۴۷۱

راننده تاکسی بود پرسیدم : باز زندگی چطوری؟
گفت : میانه ای ندارم . پرسیدم چرا ؟
گفت : چون پول ندارم . گفتم : فکر می-
کنی زندگی فقط پول است ؟ گفت : اگر پول داشتم غذای خوب میخوردم ، و خوب میپوشیدم ، و از زندگی لذت میبردم و مثل شما به کشورهای دیگر سفر میکردم .
در ماه ۵۰۰ روپیه میگیرم (تقریباً معادل ۴۵۰ تومان) . تازه عماه است که ازدواج کرده ام ، زخم را در بمبئی گذاشتم ، و آدمم اینجا يك لقمه نان پیدا کنم ، با این وضع چطور میتوانم از زندگی راضی باشم ؟

در مسجد جامع دهلی نو ، پیر مردی جلو آمد و خود را شیعه معرفی کرد البته پس از آنکه فهمید من از ایران آمده ام ، نمیدانم واقعا شیعه بودها اگر من از سعودی بودم فوراً سنی میشد .

او قسمت های مختلف مسجد را به من نشان داد و توضیحاتی هم داد و وقتی می-خواستم خدا حافظی کنم التماس دعا داشت . پادم نیست دو یا سه روپیه به او دادم . و گفت کم است و گفتم انشاء الله خدا زیاد کند .

در همان مسجد پیر مرد دیگری در اطاقکی در گوشه مسجد چند قرآن که میگفت بخط ائمه است و سنگی که جای پائی در آن

یافته است، گفت: «خوب ولذت بخش چون شمعی که می سوزد و خواه ناخواه تمام می شود ولی همواره در نور و روشنائی بسر می برد و اطراف خود را روشن می کند» وقتی اوضاع کشورش را با او در میان گذاشتم گفت: آرزویم اینست که روزی بجائی برسم و به هموعانم و بخصوص به مسلمانان هند کمک کنم و به آنها سر و سامانی بدهم.

بنظر شما این را می توان بحساب فرق میان تحصیل کرده ها و تحصیل نکرده ها گذاشت یا فرق میان رفاه و ناداری؟ کدامیک؟

در چهارمین روز اقامتیم در دهلی نو در روزنامه تایمز خواندم که دو جوان در مشاجره جداگانه بر سر ۷ روپیه در قمار کشته شدند.

در همان روزنامه يك آگهی چاپ شده بود که در آن يك هندی آمادگی خود را برای پرداخت پول معالجه يك حیوان هر قدر که باشد اعلام کرده بود!

اسلام و مسلمانان در هند

وقت زیادی لازم است تا انسان بتواند همه مناطق مسلمان نشین هند را سرکشی کند و بیش از هشتاد میلیون مسلمان این کشور را زیر نظر بگیرد و آنگاه از آنها سخن

بود و میگفت جای پای حضرت رسول اکرم (ص) است و تاز موئی که در شیشه ای بود و میگفت موی پیامبر اکرم (ص) است بمن نشان داد و در آخر طلب پول کرد.

در اماکن تاریخی و بناهای قدیمی وقتی يك هندی برای راهنمایی، نیمساعت وقتش را در اختیار میگذارد اگر در آخر دور و پیه کف دستش بگذاری شادیکنان تشکر میکند و از تو دور میشود.

متأسفانه در برابر معابد و مساجد و بناهای تاریخی دیگر در دهلی و آگرا بسیاری از جوانها (بجای اینکه دنبال کاری بروند) دور و بر توریست ها می - بکنند و بهر طریق که میشود آنها را سر - کسبه می کنند ، و آنها برای گرفتن چند روپیه ، هزارها بار تعظیم میکنند و چپ و راست قربان صدقات میروند .

نمیدانم شاید تقصیر بناهای تاریخی نباشد و تقصیر دولت هند باشد که بر ای این بیچاره ها کاری دست و پا نمیکند .

این وضع مردم عادی است اما وقتی با تحصیل کرده هایشان می نشینی می بینی آنها دنیا را بچشم دیگری می بینند .

يك دانشجوی دانشگاه اسلامی دهلی نو در پاسخ این پرسش من که زندگی زاجگونه

بگوید. ولی از آنجا که گفته اند «مشت نمونه خروار است» وقتی وضع مسلمانان یکی دوشهرند آنهم شهرهای مهمی چون (دهلی) و «آگرا» را می بیند، می تواند دورنمایی از وضع آنها بدست بدهد.

در «دهلی» و «آگرا» در اطراف مسجد «جامع» و «تاج محل» می شود مسلمانها را دید.

نظافت در سرلوحه برنامه های روزمره مسلمانان قرار دارد ولی مسلمانان این مناطق نظافت را کاملاً مراعات نمی کند.

صحرائ «منی» و اطراف مسجد الحرام را در روزهای آخر مراسم حج دیده اید؟ دیده اید که حاجی های عرب و آفریقائی، همان يك متر جایی را که بساطشان در آن پهن است هم «مأكل» خود را قرار میدهند وهم «مذبل» وهم «معبد»؟ اینها هم عیناً همانطورند.

رستوران اسلامی اطراف مسجد جامع دهلی و «آگرا» دست کمی از قهوه - خانه های بین راه مکه و مدینه ندارند، تنها محله مسلمان نشین پایتخت هند که تمیز است، محله ایست که دانشگاه اسلامی دهلی نودر آن قرار دارد.

***

دانشگاه اسلامی دهلی نو

در یکی از روزهای اقامت در دهلی، يك آگهی در روزنامه هندوستان تایمز

شماره مسلسل ۴۷۳

دیدم که مربوط به دانشگاه اسلامی دهلی نو بود.

با آدرسی که در آگهی بود باین دانشگاه رفتم.

این دانشگاه که در زمینی وسیع بنا شده مشتمل بر يك مسجد، يك کتابخانه و چندین ساختمان برای کلاس و ادارات دانشگاه می باشد.

در کنار این دانشگاه معتبر بنای یادبود دکتر ذاکر حسین رئیس جمهور سابق هند قرار دارد که مشتمل بر يك سوزه و يك اطاق مخصوص و وسایل شخصی و لوازم دفتر کار او در زمان ریاست جمهوری میباشد مقبره دکتر ذاکر حسین که در وسط چمن زیبا قرار دارد هر چند از نظر عظمت با آنچه برای نهرودر «شانتی بران» و گاندی در «راج گامات» در مرز بین دهلی و دهلی نو ساخته اند نمیرسد، اما آیات قرآنی که بر سنگ قبر و مقبره اونوشته شده است و ویژگیهای این مقبره برای هر مسلمان یادآور معنویتی فراموش ناشدنی است.

در دانشگاه اسلامی دهلی نو پس از جستجو و کاوش روشن شد که باید با آقای «مشیرالحق» استاد و مدیر دانشگاه صحبت کنم بكمك يك دانشجویه اطاق مخصوص آقای «مشیرالحق» رفتم و در آنجا نبود.

پس از يك ساعت جستجو و سرزدن به کتابخانه دانشگاه و اداره حسابداری و

مکتب اسلام ۴۷

منزل آقای «مشیرالحق» ، سرانجام او را در اداره انتشارات دانشگاه پیدا کردم و با او که هندی است و تواضع و تعاون را به مقدار زیادی می توان در او یافت به گفتگو نشستیم .

بگفته آقای مشیرالحق : دانشگاه اسلامی دهلی نودرسال (۱۹۲۰) بصورت وابسته به دانشگاه «علیگره» تأسیس شد و از سال (۱۹۳۰) مستقلا بکار خود ادامه داد .

تا سال (۱۹۴۷) در ساختمانهای پراکنده مشغول کار بود و در آن سال به این مکان آمد. تا سال (۱۹۴۳) مدارک این دانشگاه به علت مخالفت انگلیس ارزش چندانی نداشت ولی از آن سال بعد ارزش مدارک آن برابر با ارزش مدارک سایر دانشگاههاست .

این دانشگاه مجموعه ایست که در خود، کلیه مراحل تحصیلی از ابتدائی تا عالی را دارد .

تا سال (۱۹۵۰) فقط لیسانس میداد و از آن سال به بعد، در رشته های : علوم اسلامی (فقه و تفسیر و حدیث)، تاریخ ، علوم سیاسی ، اقتصاد عمومی ، امور اجتماعی، عربی ، فارسی ، فوق لیسانس میدهد .

رشته های دیگر عبارتند از: جغرافیا، فیزیک، شیمی، ریاضیات، ورشته های فنی، زبان های انگلیسی و هندی ورشته های

هنری .

استادان این دانشگاه همه هندی هستند ولی دانشجویان از کشورهای دیگر از جمله ایران هم برای تحصیل باین دانشگاه می آیند .

بودجه این دانشگاه را دولت تأمین میکند دانشجویان فقط برای خوابگاه و برخی امور دیگر پول میپردازند . کتابخانه این دانشگاه در حدود يك میلیون جلد کتاب به زبان های عربی، اردو، هندی، فارسی ، انگلیسی در زمینه های گوناگون دارد .

ادیان دیگر در هند

هندوستان کشورشگفتیهاست، معابد ومساجد ، دژها وقصرها جنگلهای انبوه حیوانات عجیب ، بالاخره آئین های گوناگون از چیزهایی هستند که در این سرزمین بهناورشگفتی میآفرینند . آئین های هندو ، بودائی و سیک آئین-هائی هستند که در این کشور بیروان فراوان دارند .

در دومین روز اقامتم در دهلی نواز چند معبد هندو، سیک و یک کلیسا دیدن کردم . در کلیسا مراسم ازدواج برپا بود و در معابد هندو و سیک ، روحانیون مشغول عبادت بودند و مردم دسته دسته به این ماکن می رفتند .

اعتراض سازمان عفو بین الملل به شکنجه در شوروی

لندن - سازمان عفو بین الملل، متن نامه‌ای را که به "لئونید برژنف" فرستاده منتشر کرد، در این نامه خواسته شده است که کلیه اشخاصی که بواسطه افکار و عقاید خود در شوروی زندانی شده‌اند، بدون قید و شرط آزاد شوند، و اعمال شکنجه روحی در مورد زندانیان سیاسی که اکنون توسعه یافته ممنوع گردد.

سازمان عفو بین الملل به عنوان مثال از افرادی که ناظر بر اجرای موافقتنامه "هلسینکی" بودند نام برده که مورد تعقیب و آزار و بدرفتاری واقع شده‌اند، از این عده ۱۹ نفر به واسطه اتهامات آشکار و بی‌اساس سیاسی، پس از محاکمه ظالمانه، به زندانهای طولانی تا ۱۵ سال در مناطق مختلف شوروی محکوم شده‌اند و ۱۰ نفر دیگر باید مدت محکومیت خود را در بازداشتگاهها و زندانها بسر ببرند، این محکومین مانند سایر زندانیان سیاسی در شرایط سخت و غیر بهداشتی با اعمال شاقه بسر می‌برند و از مکاتبه با بستگان خویش محرومند و در حال گرسنگی نگهداری می‌شوند.

سازمان مزبور اضافه می‌کند که اطلاع یافته است که ۳۰۰ نفر از مردم شوروی به واسطه افکار و تمایلات دینی، ملی، نظامی، و سیاسی به زندان افکنده شده‌اند که تازه این عده، رقم کوچکی از کل زندانیان این کشور را تشکیل می‌دهند که به این گونه جرمها زندانی شده‌اند.

از سوی دیگر سازمان عفو بین الملل خواسته است که انتقال زندانیان سیاسی به بیمارستانهای روانی و شکنجه آنان در این بیمارستانها ممنوع گردد و تاکید کرده است که اسامی صد نفر از این افراد را در اختیار دارد که از سال ۱۹۷۵ به واسطه مطالبه حقوق انسانی خود به این بیمارستانها منتقل شده‌اند.

(اخبارالعالم الاسلامی شماره ۶۴۷ سال ۱۴)

هزینه مبارزه با الکلیسم معادل نصف بودجه آموزش و پرورش در فرانسه است.

پاریس - خبرگزاری فرانسه - سالانه چهل هزار نفر در فرانسه به علت صرف مشروبات الکلی جان خود را از دست می دهند. بعلاوه، یک چهارم خودکشی ها، یک سوم تصادفات، بیست تا چهل درصد بیماریها در بیمارستانها زائیده مصرف این ماده خطرناک می باشد. آمار رسمی نشان می دهد که اکثر جرائم در این کشور در حال مستی رخ می دهد.

طبق این آمار، دو میلیون نفر از مردم فرانسه مبتلا به بیماری الکلیسم هستند در حالی که سه میلیون نفر دیگر مشروبخوار حرفه ای می باشند. طبق آمار سال ۱۹۷۷ در فرانسه، یک فرد الکلی در سال، شانزده لیتر الکل خالص مصرف می کند. مصرف سرانه شراب از ۱۷۷ لیتر در سال ۱۹۵۹ به ۹۵ لیتر در سال ۱۹۷۷ تنزل یافته در حالی که مصرف آبجو هر سال پنج درصد افزایش می یابد.

گروهی از متخصصین در فرانسه یک دوره مبارزه ده ساله با الکلیزم را آغاز کرده اند. در فرانسه الکلیزم، بودجه ای معادل نصف بودجه آموزش و پرورش را به خود اختصاص داده است. با وجود صدوشصت هزار تولید کننده مشروبات الکلی در فرانسه زنان نیز مانند مردان از این بیماری رنج می برند همچنین یک سوم پسران جوان به این بلا دچار گشته اند.

(کیهان شماره ۱۱۰۳۱)

رواج فساد و رشوه در کادرهای رهبری چین

دزدی و ناامنی در چین رو به افزایش است. هفته پیش یکی از روزنامه هسای چین خبر اعدام یک دزد جواهر را منعکس کرده بود در گذشته به ندرت دزدی در جامعه کمونیستی چین اتفاق می افتاد ولی امروزه در هریک از مطبوعات به چندین فقره دزدی و رشوه اشاره می شود و بیشتر تاکید مطبوعات بر روی فساد مقامات دولتی است این واقعیت برای مردم نیز مشخص شده است که اعضاء کادر رهبری در یکن فاسد بوده و گروهی همواره تلاش می کنند تا فساد و رشوه را در بین مقامات از بین ببرند.

مسئله فساد در مقامات بالای کادر رهبری به گونه ای بدبینی و بدگمانی در بین

مردم عادی نسبت به آنها بوجد آورده است. بیشتر اتهامات وارده به اعضا کادر بالای کمونیست این گونه است که مقامات بطور به آسانی از قدرت خود فقط برای تخلف از قانون و اجتناب از مجازات استفاده می کنند. برای مثال آقای "کوان کینگ چونگ" که بعنوان دزد جواهر اعدام شد، رئیس یک کارخانه در شهر "شن یانگ" بود و ۱۹ سال پیش ۸۰۶ اونس (۱/۵ کیلوگرم) طلا دزدیده بود ولی بعد از اینکه دو نفر از رهبران ایالتی بر اثر تهمت ناروای دزدی از جانب او خودکشی کردند، او شخص قابل اطمینانی شده و ارتقاء مقام یافت.

در ماه آوریل دولت چین اعلام کرد که قیمت خرید طلا افزایش یافته است و آقای چونگ بزرگترین اشتباه خود را مرتکب شد زمانی که اقدام به فروش ۱۰۰ اونس (۲۸۴ گرم) از طلاهای دزدیده شده در یک بانک محلی کرد. اقدام او به پلیس اطلاع داده شد، و پلیس به خانه چونگ آمده و بقیه طلاها را نیز بدست آورد ولی در بین مقاماتی که متهم به انواع دزدی و اختلاس بودند، چونگ یکی از نادرترین آنها بود که به اعدام محکوم شد بیشتر آنان از کارها برکنار شده و یا زندانی می شوند. آقای "جی سین کیهان" سرپرست یکی از مناطق اشتراکی (کمون) در ایالت "شجیانگ" به پنج سال زندان محکوم شد، جرم او خارج کردن چوبهای مخصوص خانه سازی و فروش آنها بوده است.

کادرهای بالای حزبی از قدرت خود سوء استفاده می کنند و حتی قانون کنترل جمعیت را به مسخره گرفته و زیر پا می گذارند. برای نمونه همسر یکی از سرپرستان کمونها در ایالت "کوانگ دونگ" برای پنجمین بار اقدام به بدنیا آوردن بچه ای نموده و در حالی که حداکثر هر خانواده ۲ کودک باید داشته شد و داشتن پنج کودک به معنی ۳ بار تخلف از قانون است، با کمال تعجب این زن و شوهر به مقام بالاتری ارتقاء داده شدند ولی با اعتراض خانواده های دیگر روبرو شدند زیرا آنها نیز خواستار بچه بیشتر بودند. واقعه دیگری که باعث بی اعتمادی نسبت به کادرهای کمونیست شد، این بود.

که آقای "لو لی" یکی از کادرهای کمونیست از قدرت خود سوء استفاده کرده و تالار رقص ارتش آزادی بخش خلق را کرایه کرد و بلیط برنامه رقص را که در سالن قرار بود برگزار شود، به قیمتی گرانتر فروخت. پس از دستگیری، مجازات او فقط اقامت ۲ سال در اردوی کار اجباری بود. موارد دیگر سوء استفاده از قدرت نیز دیده شده است مانند دادن غیرقانونی ویزا برای رفتن به هنگ کنگ، بی اعتبار دانستن نمرات امتحانات دانشگاهها، گرفتن رشوه برای بازگشت از اشخاصی که در طول انقلاب فرهنگی تصفیه شده بودند. عمومی ترین سوء استفاده ها پارتی بازی کردن در دان شغل بهتر و دادن تسهیلات

برای مسافرت به خارج از کشور به فرزندان در بین مقامات بالای کمونیست است .
مردم عادی برای فساد مقامات ضرب المثلی ساخته اند بدین مضمون که ۱۰۰۰۰
چیز خوب است ولی ارزش آنها از داشتن یک پدر با قدرت کمتر است پسر سرپرست کمیته
ایالتی در " شانگهای " با استفاده از قدرت پدر خود ، اقدام به کلاهبرداری کرده و
مقداری پول و لباس و ساعت را بسرقت برد .
مردم " شانگهای " می گویند در حالی که فرزند یک کادر پائین چنین قدرتی
داشته باشد ، ما در دست آنها مانند بازیچه‌ای هستیم .

موج سرقت و فساد در جامعه چین رو به افزایش است ، و این افزایش ، بیشتر از
جانب مقامات و کادرهای رهبری است . آنها از قدرت خود به اندازه ای سوء استفاده
کرده‌اند که مردم عادی اعتماد خود را از آنها سلب کرده اند ، یکی از مطبوعات چینی
در پکن عنوان کرده بود که مدت زیادی طول نخواهد کشید تا به عواقب این وضع پی
ببریم . سوء استفاده در بین مقامات چینی بقدری زیاد شده است که دیگر شنیدن اخبار
مربوط به دزدی و فساد عادی شده است . بطور کلی می توان گفت که فساد علاوه بر
افراد کادرها در بین خانواده‌های آنان نیز رواج یافته است ، نمونه های بسیاری در این
موارد هست ولی چند نمونه بالا برای آگاهی و پی بردن به فساد همهگیر در بین مقامات
چینی عرضه شد . اینها فقط قطره‌ای از دریا بود ، شما خود عظمت فساد را می توانید
تخمین بزنید .

(از مطبوعات اسلامی)

یک میلیون دلار هزینه نظامی جهان در هر دقیقه

در گزارش سالانه ای که از طرف انستیتو صلح بین المللی در سوئد منتشر شده
آمده است که در سال ۱۹۷۹ هزینه نظامی جهان ، بالغ بر یک میلیون دلار در هر دقیقه
بود ! همچنین در این گزارش آمده است که موافقتنامه سالت ۲ که آمریکا و شوروی دروین
آن را امضاء کردند ، نه تنها مسابقه تسلیحاتی میان دو ابر قدرت را کاهش نخواهد داد
بلکه موجب خواهد شد که این دو کشور بنحو چشمگیری بر حجم تولید سلاح های خود
بیفزایند .

مطلب دیگری که در این گزارش آمده ، این است که هزینه عمومی برنامه های
پژوهش و گسترش در زمینه تسلیحات ، بالغ بر ۳۰ میلیارد دلار یعنی بیش از مبلغی بود

که صرف پژوهشها و بررسیهای دیگر در زمینه نیرو، بهداشت، آموزش، تغذیه و امثال اینها درجهان می شود. و این درحالی است که در کشورهای به اصطلاح در حال رشد، قریب یک میلیارد نفر در بدترین وضع محرومیت، فقر، و سوء تغذیه بسر می برند. براستی آیا درجهانی که ارزش های غیر انسانی برآن حکومت می کنند می توان جز این انتظار داشت؟

(مجله حضاره الاسلام شماره ۴-۵ سال ۲۱)

پایه از صفحه ۴۸

معابد هندوها و سیکها بهمان عظمت و شکوه مندی که مساجد مسلمانان دارند باین تفاوت که مساجد متروکند و معابد معمور در معابد هندو، مجسمه هائی از خدایان نصب کرده اند و درهای آنها عبادت می کنند. علاوه بر این مجسمه ها، مجسمه هائی از فیلهای در کنار معابد نصب کرده اند و حیاط معابد را با همین مجسمه ها زینت بخشیده اند. در معابد « سیک ها » از مجسمه خبری نیست ولی بجای آن چیزهائی شبیه گهواره گذاشته اند که روحانیون در کنار آن دف و

چنگ زنان سرودهای مذهبی میخوانند و بلندگوها آن را در فضای داخل و خارج معبد پخش میکنند.

وقتی کسی وارد معبد سیکها میشود، حتماً باید سرش را بپوشاند، هر چند سیک نباشد، خود سیکها، باید همیشه سر خود را بپوشانند، موی سر و ریش را تراشند و یک حلقه فلزی درست کنند.

وجه مشترك میان معابد هندوها و سیک و مساجد مسلمانان، علاوه بر اینکه همه با عظمتند و پرشکوه، اینست که در همه آنها صندوقهای اعانه اولین چیزهائی هستند که بچشم میخورند.

بهترین همنشین

الكتاب هو الجليس الذی لا ینافق ولا یمیل ولا یعاتبک اذا جفوته ولا

یغشی سرک

کتاب، همنشینی است که از خود دور روئی نشان نمی دهد و تورا خسته نمی کند، اگر در باره او ستمی کردی، تورا مواخذه نمی کند، و راز تورا فاش نمی سازد.

(از سخنان بزرگان)